

Deklaracja Euroconsumers Polska

Ulepszamy rynek, wzmacniając konsumentów

Dajmy konsumentom głos, a rynek będzie im służył

Federacja Euroconsumers, jej członkowie i sygnatariusze niniejszej deklaracji uważają, że:

Konsumenci odgrywają kluczową rolę w społeczeństwie i gospodarce. Nie są biernymi odbiorcami wymagającymi ochrony - to osoby z mocą sprawczą, aktywnie kształtujące rynek.

Współczesny rynek potrzebuje aktywnych uczestników. Globalizacja i cyfryzacja otworzyły przed nami niezwykle możliwości, ale jednocześnie wystawiły system na próbę. Ceny i łańcuchy dostaw łatwo poddają się nagłym wstrząsom, kryzys klimatyczny wymaga natychmiastowych działań, a nieuczciwe praktyki handlowe wciąż mają miejsce zarówno w internecie, jak i poza nim.

To właśnie od silnego głosu konsumentów zależy, czy rynek będzie działał dla dobra ich i całej planety. To oni mogą poprawić rynek, wybierając firmy stawiające na długofalową wartość, zrównoważony rozwój i zaufanie. Konsumenci obdarzeni rzeczywistą mocą sprawczą będą potrafili kształtować rynek w stronę innowacji i rozwiązań odpowiadających ich potrzebom.

Poprawiając funkcjonowanie rynku, zyskamy zrównoważone rozwiązania i produkty w przystępnych cenach, wspierające zieloną transformację i rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym. Łącząc siły, skorzystamy wszyscy: oddajmy głos konsumentom i sprawmy, by rynek im służył.

Dziesięć zasad silnych konsumentów i lepszego rynku:

01 Ludzie przede wszystkim: Konsumenci nie są bierni - to osoby zdolne do podejmowania decyzji i wpływania na rynek. Powinniśmy ich wspierać w roli aktywnych współtwórców rynku.

02 Rynek dla każdego: Produkty, usługi i polityki publiczne powinny być tworzone z myślą o potrzebach i możliwościach wszystkich, bez pomijania i dyskryminacji.

03 W grupie siła: Zjednoczeni konsumenci tworzą potężną siłę wykraczającą poza ramy rynków. Wspólny głos po stronie popytu przyspiesza zmiany, nagradzając firmy spełniające oczekiwania i działające uczciwie.

04 Przyszłość planety: Przejście w kierunku gospodarki zrównoważonej i cyrkularnej to jednocześnie warunek przetrwania i szansa na rozwój ekonomii wartości stawiającej w centrum ludzi, społeczeństwo i środowisko.

05 Siła w odporności: Potrzebujemy niezawodnej, bezpiecznej infrastruktury cyfrowej, fizycznej i gospodarczej, która sprosta codziennym potrzebom i wytrzyma kryzysy systemowe.

06 Konkurencja i wybór: Każdy powinien korzystać z konkurencyjnego rynku, na którym firmy są motywowane do tworzenia innowacyjnych, zrównoważonych produktów wysokiej jakości w uczciwych cenach.

07 Odpowiedzialność: Osoby posiadające środki na rozwój innowacji i infrastruktury muszą działać odpowiedzialnie, przejrzysto i pod ścisłą kontrolą społeczną.

08 **Skuteczna kontrola:** Dynamiczny, sprawiedliwy rynek wymaga czujnego nadzoru i szybkiej reakcji na nadużycia – zarówno ze strony władz, jak i poprzez siłę zbiorowych działań konsumentów (np. pozwów zbiorowych).

09 **Optymizm wobec innowacji:** Nowe technologie i kreatywne rozwiązania mogą budować dobrobyt i zrównoważoną przyszłość. Podchodzimy do innowacji z otwartością i nadzieją.

10 **Wspólne rozwiązania:** Konstruktywny dialog i współpraca z szerokim gronem interesariuszy są kluczowe. Łącząc ludzi i rynek, możemy znaleźć rozwiązania dobre dla wszystkich.

„Ulepszanie rynku, wzmacniając konsumentów” w praktyce: Trzy obszary działania

01 Cyfrowa przyszłość

Technologie cyfrowe mogą zasadniczo przyczynić się do wzrostu dobrobytu, przełomowych odkryć w medycynie i włączenia szerszych grup osób w życie zawodowe i edukację. To także fundament innowacji w infrastrukturze i usługach opartych na danych, które są niezbędne do zielonej transformacji: od gospodarki o obiegu zamkniętym, przez energooszczędne rozwiązania, po inteligentną mobilność. Pragniemy cyfrowej gospodarki opartej na zaufaniu i kontroli użytkowników oraz innowacji tworzonych z myślą o ludziach i ich potrzebach.

Odpowiedzialna sztuczna inteligencja

AI powinna odpowiadać na realne potrzeby ludzi i działać według zasad etyki, w centrum zainteresowania stawiając człowieka. Konsumentom muszą wiedzieć, jak algorytmy wpływają na decyzje dotyczące ich życia i mieć prawo je kwestionować.

Gospodarka danych w służbie człowieka

Każdy powinien mieć prawo dostępu do swoich danych, możliwość ich udostępniania, czerpania z nich wartości i kontroli nad tym, jak są wykorzystywane. Firmy muszą działać przejrzysto i ponosić odpowiedzialność za niewłaściwe wykorzystanie danych klientów.

Konkurencja cyfrowa

Należy egzekwować zasady otwartych, innowacyjnych i sprawiedliwych rynków, sprzyjając konkurencji i zapobiegając monopolom oraz nieuczciwym praktykom i zapewniając nowym podmiotom dostęp do danych potrzebnych do tworzenia innowacyjnych usług na rzecz ludzi.

02 Zrównoważona przyszłość

Pilna potrzeba ratowania klimatu i odbudowy zasobów naturalnych to okazja, by na nowo przemyśleć sposób produkcji i konsumpcji – od żywności, przez ubrania, po transport. To także odpowiedź na oczekiwania konsumentów: trzy czwarte z nich uznaje zrównoważony rozwój za ważny czynnik wyboru. Naszym celem jest rynek dostępny dla wszystkich, oparty na gospodarce o obiegu zamkniętym, oferujący produkty i usługi przyjazne środowisku w powszechnie przystępnych cenach.

Ekologia w zasięgu portfela

Każdy powinien mieć dostęp do ekologicznych rozwiązań w przystępnej cenie. Dialog z konsumentami oraz współpraca sektora publicznego i prywatnego pomogą wypracować modele dostępne niezależnie od dochodu czy statusu społecznego.

Świadome wybory

Zalew „eko-marketingu” utrudnia podejmowanie decyzji. Dlatego potrzebne są rzetelne kryteria zrównoważonego rozwoju w testach i informacjach konsumenckich, a także jasne rekomendacje, które pozwolą szybko znaleźć najlepszą opcję. Jednocześnie należy zwalczać zjawisko tzw. greenwashingu, eliminując źródła dezinformacji.

Współpraca na wielu frontach

Zielona transformacja wymaga współpracy na każdym poziomie. Tylko poprzez wspólne działania, od przekazywania wiarygodnych informacji, przez wpływ na decyzje polityczne, po tworzenie innowacyjnych rozwiązań, można osiągnąć oczekiwane rezultaty.

03 Przystępna przyszłość

Wysoka inflacja wciąż obciąża budżety gospodarstw domowych. Rosnące ceny surowców, żywności i transportu sprawiają, że życie staje się coraz droższe. Coraz więcej rodzin – nie tylko tych najbiedniejszych – zmagają się z długami i problemami finansowymi. Dlatego potrzebujemy rynku, który zapewni wysokiej jakości towary i usługi w przystępnych cenach, odpowiadające na potrzeby konsumentów dziś i w przyszłości.

Sprawiedliwa transformacja systemu żywnościowego

Koszty zmian w produkcji żywności muszą być rozłożone uczciwie. Nie mogą obciążać wyłącznie konsumentów – cały łańcuch dostaw powinien wziąć na siebie część odpowiedzialności. Kluczem jest wzmocnienie krajowych i regionalnych zasobów oraz budowa odpornego rynku.

Konkurencja gwarancją uczciwych cen

Konkurencyjny i zrównoważony rynek, zarówno wewnętrzny, jak i globalny, może zapewnić uczciwe ceny i wysoką jakość – w energetyce, żywności, farmacji czy usługach cyfrowych.

Konkurencja zaczyna się od ludzi – konsumentów, którzy z pomocą organizacji testujących produkty mogą monitorować rynek, porównywać oferty i go ulepszać. Potrzeba także czujnego nadzoru władz i reakcji w przypadku nieprawidłowości.

Wspólne zakupy

Integrowanie siły nabywczej konsumentów pozwala uzyskać lepsze ceny i nagradza firmy gotowe do współpracy. Zakupy grupowe już sprawdziły się w energetyce czy przy zakupie paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła. Warto rozwijać je dalej, by niezbędne produkty i usługi były dostępne dla każdego.